

Jeg vil gerne udtale blot nogle Ord om denne Ting. Jeg tror nemlig ikke, det er muligt at henlægge Skylden helt og holdent enten til det ene eller det andet af Tingene, jeg tror, de hver have sin Andel deri. Jeg tager vist ikke fejl, naar jeg siger, at det næppe i noget andet Land vilde være sket, at man, naar Skattelove af en saa eminent Betydning som disse efter at have været opholdt Aar efter Aar endelig vare forelagte af en Regering og stode paa Dagsordenen, kastede denne Regering over Ende af Hensyn til en Militærbevilling paa et Par Hundrede Tusind Kroner. Jeg tror, at det Moment var meget for ringe til, at man havde burdet løbe den betydelige Risiko, hvad Skattelovenes Skæbne vilde blive, naar det nævnte Ministerium kastedes over Ende. Jeg tror, at ikke faa af de Herrer, som have det afgørende Ord i dette Ting, have fornømt siden denne Tid, at denne Skuffelse, at Ministeriet Reedtz-Thott blev styrtet i Foraaret 1897, var saa betydelig, at man endogsaa har draget det store Flertals store Interesse for Skattelovenes Gennemførelse i Tvivl. Jeg tror, at de Herrer have mærket det, jeg har i alt Fald mærket det meget tydeligt. Jeg skal paa den anden Side erkende, at Landstinget sikkert ogsaa har sin Del i Katastrofen i 1897. Landstinget stillede sig efter mit Skøn en Smule for fornømt over for de Forhandlinger, der fandt Sted i det lange Fællesudvalg. Landstinget henviste Sagen til Afgørelse mellem Folketingets Repræsentanter og Regeringen, men da saa endelig Sagen kom til den sidste Slutningsafgørelse, sagde Landstinget: Nej. Jeg indrømmer — og det tror jeg, alle maa indrømme — at Landstinget havde saavel formel som reel Ret til at sige nej til de Forslag, der paa Initiativ af Folketingets Repræsentanter bleve genoptagne og forlangt gennemførte, thi det var formelt meget lidt imødekommende, og jeg tør vel sige meget lidt høffigt af Folketingets Repræsentanter at forlange af Landstinget, at det skulde vedtage Forslag, som tidligere paa samme Aars Finanslov havde været behandlede Tingene imellem og vare frafaldne af Folketinget. Men paa den anden Side skønner jeg ikke rettere, end at naar man har sagt: Jeg spiller ikke med i den Forhandling, de andre to Partier maa afgøre det dem imellem, har jeg at akviescere ved den Afgørelse, der kommer, og i alt Fald forekommer det mig, at den Bagatel, som her var Tale om, faktisk kun 10—11,000 Kr., var for lidt til at

lade det komme til en Krise, der kunde kaste den Regering over Ende, der har rejst Skattespørgsmaalet.

Endelig for det tredje er jeg ikke blind for — og det antager jeg ingen er i denne Sal — at selve Regeringen ogsaa havde sin rigelige Part i den Katastrofe, der indtraadte. Jeg tror ikke, at det noget andet Sted vilde kunne være sket, at en Regering begynder med at sige: Den og den Bevilling er aldeles nødvendig for Statens Vel, vi kunne ikke undvære den, vi kunne ikke paatage os Ansvaret for Statens Styrelse, medmindre vi faa det og det Beløb, og saa desuagtet efterhaanden lader sig akkordere ned til omtrent $\frac{1}{3}$ af det, som oprindeligt var forlangt. Jeg tror, som sagt, at det ikke vilde ske noget andet Sted, og jeg synes ikke, at det var tilnærmelsesvis korrekt handlet af den daværende Regering. Jeg mener derfor, at de tre Faktorer, Folketing, Landsting og Regering maa broderlig dele Ansvaret sig imellem for den Katastrofe, som indtraadte 1897, og som ganske sikkert medførte en meget betydelig Skuffelse rundt omkring i Landet.

Den næste Skuffelse led Befolkningen i det næstfølgende Par Aar, fordi man syntes, at Landstinget arbejdede alt for urimelig langsomt paa Skattelovenes Behandling. Jeg skal ikke gøre mig til Dommer — dertil har jeg ikke Spor af Ret — over, hvilken Tid Landstinget behøvede, men jeg skal erkende, at ogsaa jeg synes, at det varede noget længe, inden den endelige Betænkning kom. Imidlertid kom der, som det vil erindres, i Foraaret 1898 en Beretning fra Landstinget angaaende Skattelovenes Behandling, som er afgiven under 23de Marts, og som for mig har haft ganske overordentlig stor Interesse — det skal jeg komme tilbage til om et Øjeblik.

Den tredie store Skuffelse, som Befolkningen led, tror jeg, man maa henføre til Slutningen af forrige Rigsdagssamling. Det er ganske sikkert, at en stor Del af Befolkningen omkring i Landet under Rigsdagssamlingen i Fjor smigrede sig med det Haab, at nu maatte der komme en Ende paa Skattelovsforhandlingerne, nu maatte der komme et Resultat. At det ikke skete, var maaske den værste Skuffelse. Jeg tror, man var saa sikker paa, at nu var saa godt som alle Anstødsstene ryddede til Side, at man ved at opdage, at man havde taget fejl, følte sig meget ulykkelig til Mode og paa ny var stærkt i Tvivl om, hvorvidt dette Tings toneangivende Flertal virkelig havde den Kærlighed til Skattere-